

Sygn. akt VIII Gz 246/17

POSTANOWIENIE

Dnia 1 sierpnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie :

Przewodniczący: SSO Anna Górnik

po rozpoznaniu w dniu 1 sierpnia 2017 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa U. (...) w W.

przeciwko R. M.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 5 maja 2017 r., sygn. akt XI GC 148/16

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że zwolnić pozwanego z obowiązku ponoszenia opłaty sądowej od sprzeciwu od wyroku zaocznego

UZASADNIENIE

Pozwany wraz ze sprzeciwem od wyroku zaocznego złożył wniosek o zwolnienie go od kosztów sądowych w zakresie opłaty od sprzeciwu. W piśmie z dnia 30 marca 2017 roku pozwany złożył uzupełniony wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, przedkładając jednocześnie oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania.

W przedłożonym oświadczeniu pozwany wskazał, iż we wspólnym gospodarstwie domowym pozostaje z konkubina B. S., nie posiada nieruchomości, nieruchomości rolnych ani innych nieruchomości. Nie posiada żadnych oszczędności, papierów wartościowych, wierzytelności czy przedmiotów wartościowych. Źródłem dochodu pozwanego jest świadczenie z tytułu umowy o pracę w wysokości 1700 zł netto miesięcznie po uwzględnieniu potrąceń komorniczych, konkubina pozwanego również otrzymuje świadczenie miesięczne z tytułu umowy o pracę w kwocie 1500 zł miesięcznie.

Koszty utrzymania i stałe wydatki kształtują się na poziomie 3000 zł miesięcznie na co składają się kwoty 1500 zł tytułem wynajmu mieszkania, 500 zł tytułem opłaty za media, 1000 złotych tytułem kosztów egzystencji (wyżywienia, środki czystości itp.).

Ponadto pozwany wskazał, iż został obciążony zajęciem komorniczym w wysokości 60 000 zł wierzytelności przysługującej Urzędowi Skarbowemu. A nadto posiada inne liczne zajęcia komornicze, które doprowadziły do sprzedaży jego mieszkania w drodze licytacji komorniczej, jednak mimo tego cena uzyskana z licytacji nie pozwoliła na zaspokojenie wierzycieli w pełni, wobec czego połączył gospodarstwa domowe z konkubina celem zapewnienia minimum egzystencji. Postanowieniem z dnia 5 maja 2017 r. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie zwolnił pozwanego od połowy opłaty sądowej od sprzeciwu od wyroku zaocznego z dnia 7 lutego 2017 r. W uzasadnieniu

wskazał, że pozwany powinien partycypować w kosztach postępowania (podobnie jak każda inna strona). Konieczność poniesienia opłaty od sprzeciwu wynika bowiem wyłącznie z zaniedbań pozwanego, który mimo, że mieszka w S. nie stawił się na rozprawie ani nie złożył skutecznie odpowiedzi na pozew.

Sąd Rejonowy ustalił, że pozwany osiąga stały dochód, nie ma nikogo na utrzymaniu, prowadzi wspólne gospodarstwo wraz z konkubiną. Pozwany nie wskazał metrażu lokalu, w którym zamieszkuje ani tego kto jest jego właścicielem, trudno więc ustalić czy koszty jego wynajmu i opłat są niezbędne. Niezależnie od tego wskazać należy, że już po potrąceniach komorniczych pozwanemu i jego konkubinie pozostaje kwota 3200 zł, zaś suma wydatków to 3000 zł. W ocenie Sądu Rejonowego, zakładając prawdziwość danych z oświadczenia, pozwany ma więc możliwość poczynienia oszczędności.

Z drugiej strony mając na uwadze, wysokość opłaty, aby nie pozbawiać pozwanego możliwości obrony Sąd Rejonowy zwolnił pozwanego od połowy opłaty od sprzeciwu zgodnie z art. 101 ust. 2 uksc. W ocenie Sądu Rejonowego pozwany powinien wygospodarować środki na pokrycie pozostałej części nawet w jego obecnej sytuacji. Strony w procesie powinny działać racjonalnie i liczyć się z tym, że może to mieć konsekwencje finansowe.

W zażaleniu na powyższe orzeczenie pozwany wniósł o jego zmianę poprzez całkowite zwolnienie pozwanego z kosztów sądowych w postaci opłaty od sprzeciwu od wyroku zaocznego. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono:

- naruszenie art. 102 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz.U. 2010 r., Nr. 90, poz. 594 j.t. z późn. zm.) poprzez dokonanie nieprawidłowej wykładni tego przepisu,

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny zawartych w oświadczeniu danych, nie w oparciu o fakty a poczynione na użytek niniejszego orzeczenia hipotezy, skutkujące ograniczeniem do sądu (art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Obywatela). W uzasadnieniu pozwany wskazał, że R. M. występuje w sprawie jako pozwany a zatem nie miał możliwości stosownego finansowego przygotowania się do prowadzenia procesu poprzez np. zgromadzenie odpowiednich oszczędności, co i tak, w konsekwencji byłoby na obecną chwilę nie do wykonania, nawet biorąc pod uwagę tylko część opłaty sądowej. Nadto Sąd Rejonowy nie wziął pod uwagę, że termin do opłaty od sprzeciwu jest terminem zawitym i nie może być wydłużony po to aby pozwany mógł zebrać odpowiednie środki na opłatę sądową. Zważywszy na trudną sytuację materialną, to nawet podejmując bardzo restrykcyjne ograniczenia w wydatkach, pozwany nie jest w stanie zgromadzić kwoty określonej przez Sąd. Pozwany podniósł, że z art. 109 i art. 102 ust. 1 uksc wynika, że nie można oddalić każdego wniosku, który jest wątpliwy ale wyłącznie taki, który w sposób oczywisty, a więc nie budzący żadnych wątpliwości, nie zasługuje na uznanie. Natomiast Sąd Rejonowy dokonał oceny wniosku bez merytorycznego rozpoznania sprawy.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie okazało się zasadne.

Zgodnie z art. 102 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2016.623 j.t., ze zm.) zwolnienia od kosztów sądowych może domagać się osoba fizyczna, która złoży oświadczenie, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku dla koniecznego utrzymania siebie i rodziny, przy czym od sądu zależy uznanie tego oświadczenia za dostateczne do zwolnienia od kosztów sądowych.

Zwolnienie od konieczności ponoszenia opłat sądowych należy stosować wyjątkowo bowiem jest ono kierowane do osób, które biorąc pod uwagę przeciętny poziom uzyskiwanych dochodów i posiadanego majątku nie mogą ponosić tych opłat bez uszczerbku dla siebie i rodziny. W złożonym oświadczeniu pozwany wskazał, że łączny dochód pozwanego i jego konkubiny, z którą prowadzi wspólne gospodarstwo domowe, po potrąceniach komorniczych, wynosi 3 200 zł, a wydatki niezbędne związane z utrzymaniem mieszkania 3 000 zł. Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia Sąd Rejonowy nie kwestionował prawdziwości informacji w nim zawartych. Wprawdzie Sąd ten zauważył, że pozwany nie podał metrażu lokalu, w którym zamieszkuje ani tego kto jest jego właścicielem co utrudnia ustalenie czy koszty jego wynajmu i opłat są konieczne, to jednak nie zarządził stosownego dochodzenia.

Trzeba bowiem wskazać, że jeśli sąd przy rozpoznawaniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych podejmie wątpliwości co do zgodności z prawdą informacji zawartych w przedstawionym oświadczeniu o stanie majątkowych i dochodach, może zarządzić stosowne dochodzenie (art. 109 ust. 1 uksc). W niniejszej sprawie czynności takich nie przedsięwzięto a w konsekwencji uznać należało, że Sąd dał tym informacjom wiarę.

W ocenie Sądu Okręgowego dochód pozwanego na poziomie 1 700 zł miesięcznie (uwzględniając potrącenia komornicze) czy jego konkubiny w kwocie 1 500 zł miesięcznie, z całą pewnością nie należy do wysokich. Odnosi się to także do wysokości kosztów utrzymania, które w aktualnych realiach panujących na rynku wynajmu lokali mieszkalnych nie sposób uznać za wygórowane. Podobnie, brak takiego uzasadnienia dla zadeklarowanej wysokości ponoszonych kosztów żywności czy środków czystości, które jawią się jako przeciętne koszty utrzymania dwuosobowego gospodarstwa domowego. W tym - niekwestionowanym przez Sąd Rejonowy - stanie faktycznym, słusznie wskazał pozwany, że przy takiej wysokości dochodu jak i koniecznych wydatków, których już nie sposób uszczuplić (w tym zresztą celu pozwany i jego konkubina połączyli gospodarstwa domowe), mając na uwadze zasady doświadczenia życiowego, nie ma on możliwości wygospodarowania jeszcze kwoty na opłatę sądową od sprzeciwu od wyroku zaocznego nawet w części. Wprawdzie rację ma Sąd Rejonowy w zakresie w jakim twierdzi, że zasadą jest ponoszenie opłat sądowych, natomiast postanowienie o zwolnieniu od kosztów sądowych może zostać wydane w wyjątkowych sytuacjach. W ocenie Sądu Okręgowego taka sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie, gdyż zaistniałe okoliczności faktyczne pozwalają na uznanie, że aktualna sytuacja majątkowa pozwanego nie pozwala mu na poniesienie kosztów opłaty sądowej od sprzeciwu od wyroku zaocznego w jakiegokolwiek części bez uszczerbku utrzymania koniecznego sobie i konkubiny. Pokrycie tej opłaty stanowiłoby dla pozwanego nadmierne obciążenie.

Wobec powyższego, przy zastosowaniu normy art. 386 § 1 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy, zmienił zaskarżone postanowienie, o czym orzekł jak w sentencji.

Sygn. akt VIII Gz 246/17

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...) (...).